

## Tisdagen den 9 oktober

Kl. 11.00

§ 1 Det antecknades att *Björn Molin* (fp) denna dag intagit sin plats i riksdagen.

### § 2 Besvär över val av talman

TALMANNEN:

Besvär över riksdagens val av talman den 1 oktober 1979 har ingivits av riksdagsledamöterna *Håkan Winberg* och *Lennart Blom* (gemensam skrivelse), *Tage Adolfsson* och *Wiggo Komstedt*. Vidare har en besvärsskrivelse inkommit från en person som inte är riksdagsledamot och som inte kunnat identifieras. Riksdagsledamöternas skrivelser har i stencil utdelats till kammarens ledamöter.

Förklaring över besvären skall ha kommit in till valprövningsnämnden senast kl. 12.00 i morgon, onsdagen den 10 oktober.

### § 3 Val av partigruppernas företrädare i talmanskonferensen

TALMANNEN:

Med stöd av 1 kap. 7 § och 7 kap. 12 § riksdagsordningen har partigrupperna till mig anmält följande personer att utgöra partiernas företrädare i talmanskonferensen:

*Anna-Greta Skantz* (s)  
*Staffan Burenstam Linder* (m)  
*Karin Söder* (c)  
*Linnea Hörlén* (fp)  
*Eivor Marklund* (vpk)

Till suppleanter har nominerats

*Valter Kristenson* (s)  
*Nils Carlshamre* (m)  
*Olof Johansson* (c)  
*Jörgen Ullenhag* (fp)  
*Nils Berndtson* (vpk)

Jag förklarar de anmälda personerna valda till partigruppsföreträdare och suppleanter i talmanskonferensen för tiden till dess nästa lagtima riksmöte börjar.

*Besvär över val  
av talman*

*Val av partigrup-  
pernas företrädare  
i talmanskonferen-  
sen*

Tisdagen den  
9 oktober 1979

*Val av ledamöter  
i konstitutionsut-  
skottet*

## § 4 Val av ledamöter i konstitutionsutskottet

Företogs val av 15 ledamöter i konstitutionsutskottet.

SVEN ANDERSSON (fp):

Herr talman! Valberedningen har under fredagen i förra veckan sammanträtt för att bereda utskottsvalen. Trots att vi därvid ajournerade sammanträdet två gånger för att undersöka nya möjligheter att komma ur det dödläge som tidigare uppkommit vid underhandskontakter mellan företrädare för riksdagspartierna, lyckades vi inte nå sådan enighet att vi kan framlägga gemensamma listor. I egenskap av ordförande i valberedningen får jag därför meddela att några gemensamma listor för utskottsvalen inte föreligger.

CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Utskottens uppgift är enligt riksdagsordningen att bereda de ärenden som skall avgöras av kammaren. Denna beredning måste rimligen innebära att ärendena granskas ur alla synpunkter som har betydelse. För att beredningen skall bli allsidig krävs det uppenbart att alla i riksdagen representerade partier är företrädade i utskotten. Har ett politiskt parti passerat den höga 4-procentsgränsen bör det också ha rätt och skyldighet att delta i utskottens arbete.

Detta är den grundläggande ståndpunkt som vänsterpartiet kommunisterna har i denna fråga. Vi anser att alla riksdagspartier bör vara företrädade i samtliga utskott. Denna ståndpunkt har också stöd i det av riksdagen antagna uttalandet från konstitutionsutskottet (KU 1976/77:36), där det bl. a. sägs:

”Erfarenheterna av arbetet i riksdagsutskotten efter enkammarreformen visar att den beredning i utskott som riksdagsärendena underkastas har utomordentligt stor betydelse inte minst ur informationssynpunkt för de enskilda riksdagsledamöterna. — —

Mot angiven bakgrund är det självfallet av stort intresse för alla de i riksdagen representerade partierna att delta i utskottsarbetet. Även från allmän synpunkt får det anses mindre tillfredsställande att den nuvarande ordningen för val till utskott kan leda till att parti helt ställs utanför utskottsarbetet.”

Den s. k. arbetsformsutredningen fann det emellertid svårt att finna en helt tillfredsställande metod att säkerställa önskemålet om utskottsrepresentation för samtliga partier som uppnått 4-procentsgränsen. Den lämnade i stället en rekommendation till riksdagens partigrupper av följande innehåll:

”Vid de överläggningar som regelmässigt äger rum mellan partierna om utskottens sammansättning bör eftersträvas proportionell fördelning av det totala antalet utskottsplatser i enlighet med partiernas styrkeförhållanden i riksdagen. Utredningen utgår därvid ifrån att även i fortsättningen kommer att tillämpas den ordningen som sedan länge varit bruklig att utskottsvalen företas med gemensamma listor för varje utskott.

Vid upprättande av de gemensamma listorna bör sålunda nyss angiven princip vara vägledande. Om inte enighet skulle uppnås beträffande frågan

om i vilka utskott parti skall bli representerat när partiet med den förordade metoden inte erhåller platser i samtliga utskott får det ankomma på valberedningen att föreslå riksdagen en lösning av den frågan. Valberedningen kan även finna anledning att i vissa fall modifiera metoden för att åstadkomma likartade majoritetsförhållanden i samtliga utskott.”

Riksdagen beslutade den 18 april 1979 – för mindre än sex månader sedan – med 245 röster mot 46 att godkänna det förslag från talmanskonferensen som tog upp arbetsformsutredningens rekommendation. Av partigrupperna var det endast moderata samlingspartiet som röstade mot godkännande.

Om man följer den av riksdagen med stor majoritet godkända rekommendationen skulle de borgerliga partierna med nuvarande styrkeförhållanden tillsammans erhålla 120 utskottsplatser, socialdemokraterna 106 och vänsterpartiet kommunisterna 14. De borgerliga partierna tänker emellertid lägga beslag på 128 platser och tar – jag skall inte använda ett grövre ord, även om det vore frestande – alltså 8 platser från den andra sidan. Detta motiverar de med att de vill ha majoritet i samtliga utskott.

Alla parter räknade väl med att frågan om utskottens sammansättning skulle vara avgjord i och med riksdagens beslut den 18 april. Det fanns en klar rekommendation bakom vilken stod fyra partier – centerpartiet, folkpartiet, socialdemokraterna och vpk. Och det avgörande och nya i beslutet var rekommendationen om proportionell fördelning av totala antalet utskottsplatser. Nu struntar emellertid de borgerliga partierna i rekommendationen och den princip som den stadfäster. De hänvisar till den undantagsbestämelse som skulle kunna tillämpas ”i vissa fall”. Men det står ingenting i beslutet och det sades ingenting i den föregående kammardebatten om att denna undantagssats skulle få tillämpas på ett sådant sätt, att man bryter mot själva principen. Vad är en princip i så fall värd om det går så lätt att avskaffa den?

Sanningen är att de borgerliga partierna helt kallt bryter mot riksdagens beslut. Menar ni verkligen i de borgerliga partierna att ni ger svenska folket ett gott föredöme genom att uppträda på detta sätt gentemot riksdagsbeslut? Moderaterna kan omöjligen försvara sig med att de inte deltagit i beslutet. Riksdagsbeslut gäller som bekant även för dem som är motståndare till dem. Ingen har f. ö. kunnat undgå att höra hur varmt moderata samlingspartiets ordförande de senaste dagarna talat för proportionell representation i regeringen för de deltagande partierna. Bör inte samma regel gälla för utskotten?

Vänsterpartiet kommunisterna har flera gånger accepterat kompromisser och halvhjärtade förslag i väntan på en lösning av utskottsfrågan. Även denna gång har vi varit beredda till kompromisser för att underlätta kammarens arbete. För att i detta syfte komma fram till en lösning krävs det dock deltagande av samtliga partier. Vi beklagar att man inte har kunnat komma fram på denna väg.

Jag vill erinra om att partiernas styrkeförhållanden i kammaren är sådana, att om partierna hade gått fram för sig i det stundande utskottsvalet, skulle vpk av egen kraft ha erövat plats i varje utskott. Det är endast på grund

av att de borgerliga partierna går i kartell som de kan erövra dessa platser. De ges nu framför allt till folkpartiet, som får en stark överrepresentation i utskotten.

Herr talman! Alla beklagar att vpk inte får sina utskottsplatser, men ingen vill göra något åt det. I det läge som uppstått till följd av partiets missbruk av makten och brott mot fattade beslut lägger vpk fram listor med egna kandidater till 14 av riksdagens utskott. Vi följer alltså strikt rekommendationen från i våras. Vi hoppas att det bland kammarens ledamöter skall finnas demokrater, som anser att riksdagsbeslut skall följas och att alla riksdagspartier skall beredas likvärdiga möjligheter att delta i riksdagens arbete.

Herr talman! Jag vill för val till konstitutionsutskottet nominera Nils Berndtson.

INGVAR SVANBERG (s):

Herr talman! I samband med övergången till enkammarriksdag ändrades också mandatberäkningarna. De blev då rent proportionella. Vid val inom riksdagen tillämpas dock de gamla fördelningsmetoderna, som innebär en spärr för mindre partigrupper. Det gäller val till utskott m. m.

Alltsedan 1971 års riksdag har den socialdemokratiska riksdagsgruppen verkat för att den proportionella metoden också skall tillämpas vid val inom riksdagen. Detta skedde i princip genom majoritetsbeslut åren 1970–1973. Till följd av att de borgerliga partierna helt avstod från att begära votering om utskottsplatserna undveks också eljest nödvändig lottning åren 1973–1976.

I samband med majoritetsskiftet i riksdagen 1976 krävde de borgerliga partierna majoritet i alla utskott, dvs. en återgång till ordningen före 1971.

Under de gångna tre åren har olägenheten med att ha en hel riksdagsgrupp – vpk – utanför utskottsarbetet diskuterats flera gånger, men ingen enighet har kunnat skapas mellan partierna. På förslag av en av konstitutionsutskottet tillsatt kommitté beslutade dock riksdagen i våras med en väldig majoritet att rekommendera att de 240 utskottsmandaten skulle fördelas proportionellt mellan de olika partierna. Moderata samlingspartiet röstade emot.

När vi nu i höst skulle fördela utskottsplatserna tog vi därför för givet att mandaten skulle fördelas på de olika partierna i förhållande till de olika riksdagsgruppernas storlek. Till vår stora förvåning måste vi dock konstatera att mittenpartierna nu inte längre godtar vårens rekommendation.

Vid en strikt proportionell fördelning av utskottsmandaten skulle de borgerliga partierna tillsammans få 120 mandat, socialdemokraterna 106 och vpk 14, men med den metod som man nu vill tillämpa får de borgerliga 128 mandat och socialdemokraterna 112, medan vpk blir helt utan mandat. Vi socialdemokrater har då erbjudit vpk de sex extra mandat som vi skulle få genom valmetoden, men vpk vill inte acceptera detta när vpk inte får de 14 som vpk egentligen är berättigat till – en i och för sig logisk ståndpunkt.

De konstitutionellt ytterst tvivelaktiga lösningar de borgerliga har föreslagit för att delvis lösa problemet kan vi socialdemokrater inte godta.

Herr talman! Arbetarepartiet-socialdemokraterna har i det val som nu förestår presenterat en valsedel som upptar följande namn:

Hilding Johansson (s)  
Sten Andersson (s)  
Olle Svensson (s)  
Yngve Nyquist (s)  
Wivi-Anne Cederqvist (s)  
Kurt Ove Johansson (s)  
Kerstin Nilsson (s).

BERTIL LIDGARD (m):

Herr talman! För moderata samlingspartiets del har jag att anmäla, att vi i de kommande utskottsvalen kommer att stödja den lista som bär beteckningen De tre samverkande partierna. Jag föreslår därför till ledamöter i konstitutionsutskottet:

Anders Björck (m)  
Karl Boo (c)  
Torkel Lindahl (fp)  
Per Unckel (m)  
Bertil Fiskesjö (c)  
Gunnar Biörck i Värmdö (m)  
Sven-Erik Nordin (c)  
Daniel Tarschys (fp).

Det har gjorts gällande att vi vid dessa val skulle befinna oss i en unik och av lagstiftarna inte förutsedd situation.

Från moderat håll har vi redan då den s. k. rekommendationen på grundval av arbetsformsutredningens slutrapport behandlades förra riksmötet avvisat detta påstående, och vi har också utförligt motiverat varför vi inte kunde ansluta oss till rekommendationen om förfarandet vid utskottsval.

Jag skall inte nu upprepa allt detta. Men jag kan inte här underlåta att citera grundlagberedningens motivering för sitt ställningstagande i den aktuella frågan – inte minst därför att citatet visar vilken grundlighet frågan tidigare penetrerats med och styrkan i det stöd vi har för vår uppfattning.

Grundlagberedningen säger sig ingående ha övervägt huruvida reglerna för mandatfördelningen vid proportionella val – särskilt med avseende på utskottsval – bör förändras. Utredningen fortsätter på följande sätt: ”Fastän nuvarande ordning lämnar ett par önskemål obeaktade, har beredningen likväl stannat för att inte föreslå någon ändring. Beredningen har fäst avgörande vikt vid att de politiskt relevanta styrkeförhållandena i kammaren så nära som möjligt kommer att avspeglas i varje utskott och annat organ. På grund härav har tanken på en samtidig fördelning av samtliga utskottsplatser fått falla.”

Sedan nu detta är sagt skall jag inte förneka, att det är en olägenhet att kammaren först vid sin slutliga behandling av ett visst ärende kan komma att

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av ledamöter  
i konstitutionsut-  
skottet*

*Val av ledamöter  
i konstitutionsut-  
skottet*

ställas inför motiveringar och förslag, som inte har blivit beredda och som avviker från kanske både utskottsmajoritetens och förekommande reservanternas förslag. Det är ingen bra ordning. Vi har därför varit beredda att medverka i en kompromiss, som skulle ge vänsterpartiet kommunisterna representation i vissa utskott, trots att man kan förutse att utskottsarbetet genom den ifrågasatta ökningen av ledamotstalet skulle tyngas. Å andra sidan skulle en lättnad uppkomma i riksdagsarbetet. Förslaget har emellertid avvisats och har därmed fallit.

Enligt vår uppfattning förhåller det sig så att just det val som vi nu skall gå till – där en förändring av mandatperioderna i utskotten från ett till tre år redan tidigare har beslutats – är ett skolexempel på hur frågor av detta slag skall handläggas.

Konstitutionsmässigt har denna förändring skett i form av en ändring av riksdagsordningen och av tilläggsbestämmelserna. Det är också i den ordningen som enligt moderata samlingspartiets uppfattning förändringar av mera permanenta regler för utskottsrepresentationen bör företagas, om nu sådana ändringar anses önskvärda efter det att man har övervägt olägenheter och fördelar som är förenade med dem.

**KARIN SÖDER (c):**

Herr talman! Centern anser att det är mycket beklagligt att partierna inte har kunnat enas om sammansättningen av riksdagens utskott. Enligt centerns mening är det naturligt att majoriteten i kammaren slår igenom i alla utskott. Vi anser likaså att ett parti av vänsterpartiet kommunisternas storlek bör ha utskottsrepresentation. Vpk brukar ju räknas in i socialdemokraternas regeringsunderlag, varför man i det uppkomna läget borde ha sett på saken på samma sätt för att garantera vpk utskottsplatser. Centern beklagar därför att de förslag till kompromisser för att lösa frågan vilka har lagts fram har tillbakavisats.

Det är nu centerns förhoppning att sedan utskottsyvalen kommer att vara avklarade arbetet i utskotten skall kunna bedrivas i en konstruktiv anda.

Centerpartiets representanter här i kammaren kommer att stödja listan för De tre samverkande partierna.

**BJÖRN MOLIN (fp):**

Herr talman! Folkpartiet har menat att det är angeläget både att se till att den majoritet som finns i kammaren slår igenom i alla utskott och att se till att vpk är representerat i utskott. Det naturligaste sättet att uppnå detta är att socialdemokraterna och vpk delar på de platser som tillfaller minoriteten, om man tillämpar riksdagsordningens valregler. Arbetsformsutredningen presenterade i våras en annan metod, som kan användas vid ett klarare valutslag eller då något entydigt majoritetsblock inte föreligger. Vi förutsåg i utredningen emellertid att ett läge som det vi nu har skulle kunna uppstå och konstaterade därför, att metoden skulle kunna modifieras för att åstadkomma likartade majoritetsförhållanden i samtliga utskott. Det är denna skrivning, som socialdemokraterna, centern och folkpartiet anslutit sig till, vi

nu återoppar när vi menar, att den metod riksdagsordningen anger – proportionella val utskott för utskott – skall ligga till grund för fördelningen av platserna. Principen att majoriteten i kammaren skall ha majoritet i alla utskott har alltid tillämpats, även vid det tillfälle då votering senast ägde rum angående utskottsval, nämligen 1971.

Vi beklagar från folkpartiets håll att enighet inte kunnat uppnås mellan partierna om sammansättningen av riksdagens utskott. Orsaken är att den socialdemokratiska riksdagsgruppen har avvisat ett kompromissförslag, som de fyra andra partierna kunde biträda. Vpk framförde ett förslag under förhandlingarna om ökning av totalantalet ledamöter i fyra utskott men har sedan – trots att de icke-socialistiska partierna gått med på förslaget och alltså garanterat en majoritet för det – höjt sina anspråk.

För riksdagsarbetet är det starkt otillfredsställande att en partigrupp av vpk:s storlek inte har utskottsplatser. Det är vår förhoppning att den olyckliga lösning som nu har uppstått snarast möjligt skall ersättas av en vilja till konstruktiva förhandlingar. Vi hoppas att talmanskonferensen kan finna ett forum för sådana förhandlingar.

I det läge som nu råder kan vi på folkpartiets håll inte göra annat än att tillämpa den metod som riksdagsordningen i demokratisk anda anger och tillsammans med de båda andra icke-socialistiska partierna rösta för att den majoritet som finns här i kammaren skall avspeglas i utskotten.

Men vi beklagar djupt att den lösning som fyra partier var överens om nu inte går att genomföra. Den lösningen hade inneburit både en rimlig vpk-representation och en icke-socialistisk majoritet i alla utskott.

Överläggningen var härmed avslutad.

#### TALMANNEN:

Då valberedningen inte kunnat enas om gemensamma listor för utskottsvalen skall dessa val ske med slutna sedlar i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. 4 § riksdagsordningen. En promemoria om val av utskott med slutna sedlar har utdelats till kammarens ledamöter. Av denna promemoria framgår bl. a. att valsedel skall inneslutas i valkuvert som av ledamoten lämnas till talmannen. Valsedeln skall därvid vara ovikt. Valsedlar och valkuvert har utdelats till kammarens ledamöter.

Sedan röstavgivningen avslutats samt valsedlarna granskats och räknats tillkännagav talmannen

att antalet ledamöter som enligt röstlängden deltagit i valet var 334,

att antalet valkuvert som avlämnats var 334,

att antalet giltiga valsedlar var 333,

att antalet ogiltiga valsedlar var 1,

att partiet De tre samverkande partierna fått 168 röster, partiet Arbetarepartiet-Socialdemokraterna 146 och partiet Vänsterpartiet kommunisterna 19,

att av de 15 platserna hade partiet De tre samverkande partierna erhållit 8

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av ledamöter  
i finansutskottet*

platser och partiet Arbetarepartiet-Socialdemokraterna 7 platser samt  
att till ledamöter i konstitutionsutskottet hade utsetts följande personer:

Anders Björck (m)  
Hilding Johansson (s)  
Karl Boo (c)  
Sten Andersson (s)  
Torkel Lindahl (fp)  
Olle Svensson (s)  
Per Unckel (m)  
Yngve Nyquist (s)  
Bertil Fiskesjö (c)  
Wivi-Anne Cederqvist (s)  
Gunnar Björck i Värmdö (m)  
Kurt Ove Johansson (s)  
Sven-Erik Nordin (c)  
Daniel Tarschys (fp)  
Kerstin Nilsson (s)

### § 5 Val av ledamöter i finansutskottet

Anställdes val av 15 ledamöter i finansutskottet.

SVEN ANDERSSON (fp):

Herr talman! Vid val av ledamöter i finansutskottet föreslås för De tre  
samverkande partierna följande namn:

Staffan Burenstam Linder (m)  
Nils Åsling (c)  
Björn Molin (fp)  
Lars Tobisson (m)  
Torsten Gustafsson (c)  
Bo Siegbahn (m)  
Rolf Rämgård (c)  
Olle Wästberg i Stockholm (fp)

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! För Vänsterpartiet kommunisterna vill jag föreslå Carl-  
Henrik Hermansson som ledamot i finansutskottet.

INGVAR SVANBERG (s):

Herr talman! För val till finansutskottet lägger Arbetarepartiet-Socialde-  
mokraterna fram följande lista:

Kjell-Olof Feldt (s)  
Paul Jansson (s)

Arne Pettersson (s)  
Arne Gadd (s)  
Per-Axel Nilsson (s)  
Anita Gradin (s)  
Roland Sundgren (s)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Ajournering*

Efter härmed avslutad överläggning företogs val med slutna sedlar.  
Sedan röstavgivningen avslutats samt valsedlarna granskats och räknats tillkännagav talmannen

att antalet ledamöter som enligt röstlängden deltagit i valet var 338,

att antalet valkuvert som avlämnats var 338,

att antalet giltiga valsedlar var 338,

att partiet De tre samverkande partierna fått 170 röster, partiet Arbetarepartiet-Socialdemokraterna 149 och partiet Vänsterpartiet kommunisterna 19,

att av de 15 platserna hade partiet De tre samverkande partierna erhållit 8 platser och partiet Arbetarepartiet-Socialdemokraterna 7 platser samt

att till ledamöter i finansutskottet hade utsetts följande personer:

Staffan Burenstam Linder (m)

Kjell-Olof Feldt (s)

Nils Åsling (c)

Paul Jansson (s)

Björn Molin (fp)

Arne Pettersson (s)

Lars Tobisson (m)

Arne Gadd (s)

Torsten Gustafsson (c)

Per-Axel Nilsson (s)

Bo Siegbahn (m)

Anita Gradin (s)

Rolf Rämgård (c)

Roland Sundgren (s)

Olle Wästberg i Stockholm (fp)

## § 6 Ajournering

SVEN ANDERSSON (fp):

Herr talman! Utgången av de genomförda valen av ledamöter till konstitutionsutskottet och finansutskottet visar att det för övriga val inte är nödvändigt med slutna sedlar.

Jag får därför hemställa att sammanträdet ajourneras för att ge valberedningen tillfälle att sammanträda och göra en förnyad beredning till övriga val. Jag får också kalla valberedningen till omedelbart sammanträde i talmanskonferensens rum.

OLOF PALME (s):

Herr talman! Vi har nu genomfört två omröstningar om fördelningen av utskottsplatserna. Båda dessa omröstningar visar att de borgerliga partierna i kraft av en enda rösts majoritet i riksdagen är beredda att sätta sig över sina tidigare proklamationer om en rättvis mandatfördelning och om proportionella val. De visar också att de i valet försvagade mittenpartierna nu saknar vilja och förmåga att spjärna emot de alltmer aggressiva högerkrafterna och att de är beredda att som i det här fallet tillsammans med moderaterna sätta sig över enligt vår mening grundläggande demokratiska principer.

Det får räcka med de exempel på detta som visats genom de två omröstningar som företagits. Jag föreslår därför, herr talman, att vi nu avstår från vidare voteringar om utskottsplatserna och i stället beslutar om ajournering för att ge valberedningen möjlighet att komma fram till ett förslag om gemensamma listor för de återstående utskottsvalen.

Det är riktigt, som herr Sven Andersson behagade säga, att det inte är nödvändigt med några ytterligare omröstningar, men skälet till det är att det här har skett någonting som den socialdemokratiska riksdagsgruppen enhälligt betraktar som ett klart maktövertagande, som – tyvärr – sannolikt kommer att både förgifta och försvåra arbetet under det fortsatta riksmötet.

Överläggningen var härmed avslutad.

På hemställan av talmannen beslöt kammaren kl. 13.31 att ajournera sina förhandlingar till kl. 16.00 för att valberedningen skulle få tillfälle att sammanträda och bereda val av ledamöter i övriga utskott och av suppleanter i samtliga utskott.

§ 7 Kammarens förhandlingar återupptogs kl. 16.00.

## § 8 Förslag om ny statsminister

TALMANNEN:

Sedan statsministern Ola Ullsten den 20 september 1979 begärt att bli entledigad från sin befattning har dåvarande talmannen Henry Allard samma dag beviljat honom och övriga statsråd entledigande. Enligt regeringsformen ankommer det på mig att för riksdagens godkännande avgiva förslag om ny statsminister. Efter samråd med företrädare för varje partigrupp inom riksdagen och överläggning med vice talmännen får jag härmed föreslå riksdagen att till ny statsminister utse Thorbjörn Fälldin, som avser att bilda en regering i vilken kommer att ingå företrädare för centerpartiet, folkpartiet och moderata samlingspartiet.

Detta förslag bordlades.

## § 9 Val av ledamöter i övriga utskott

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av ledamöter  
i övriga utskott*

SVEN ANDERSSON (fp):

Herr talman! Vid det sammanträde som valberedningen hållit under kammarens ajournering har valberedningen beslutat godkänna gemensamma listor för de återstående valen av ledamöter och suppleanter i utskotten. I egenskap av ordförande i valberedningen ber jag att till herr talmannen få överlämna de gemensamma listorna.

CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Den rekommendation från arbetsformsutredningen och talmanskonferensen som riksdagen i april anslöt sig till är enligt vår mening mycket förpliktande. Där sägs också uttryckligen att principen om proportionell fördelning av utskottsplatserna skall vara vägledande vid uppgörande av gemensamma listor.

Ingen kan emellertid påstå att de gemensamma listor som nu framläggs av valberedningen bygger på principen om proportionell fördelning. Som vpk:s företrädare i valberedningen har jag därför anmält att jag icke kan ställa mig bakom dessa listor.

Det är ju, herr talman, märkligt att samma princip, som kl. 13 var så viktig, kl. 16 av samtliga övriga partier betraktas som inte längre gällande.

På vpk-gruppens vägnar vill jag förklara att vi icke vidare deltar i detta utskottsval. Vi vill inte delta i detta uppenbara brott mot av riksdagen fattade principbeslut.

Efter härmed avslutad överläggning företogs val av 15 ledamöter i vart och ett av övriga utskott.

De av Sven Andersson för dessa val avlämnade, gemensamma listorna upplästes av talmannen och godkändes av kammaren, varvid befanns att följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på resp. listor, utsetts till *ledamöter* i

### *skatteutskottet*

Knut Wachtmeister (m)  
Erik Wärnberg (s)  
Stig Josefson (c)  
Valter Kristenson (s)  
Rune Ångström (fp)  
Rune Carlstein (s)  
förste vicedalmannen Ingegerd Troedsson (m)  
Olle Westberg i Hofors (s)  
Tage Sundkvist (c)  
Hagar Normark (s)  
Bo Lundgren (m)  
Curt Boström (s)  
Ingemar Hallenius (c)  
Bo Forslund (s)  
Wilhelm Gustafsson (fp)

**Nr 7**

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av ledamöter  
i övriga utskott*

*justitieutskottet*

Bertil Lidgard (m)  
Lisa Mattson (s)  
Åke Polstam (c)  
Eric Jönsson (s)  
Hans Petersson i Röstånga (fp)  
Arne Nygren (s)  
Håkan Winberg (m)  
Lilly Bergander (s)  
Gunilla André (c)  
Hans Pettersson i Helsingborg (s)  
Björn Körlof (m)  
Helge Klöver (s)  
Ella Johnsson (c)  
Karl-Gustaf Mathsson (s)  
Bonnie Bernström (fp)

*lagutskottet*

Inger Lindquist (m)  
Lennart Andersson (s)  
Ivan Svanström (c)  
Stig Olsson (s)  
Bernt Ekinge (fp)  
Elvy Nilsson (s)  
Joakim Ollén (m)  
Arne Andersson i Gamleby (s)  
Martin Olsson (c)  
Ingemar Konradsson (s)  
Olle Aulin (m)  
Owe Andréasson (s)  
Marianne Karlsson (c)  
Bengt Silfverstrand (s)  
Margot Håkansson (fp)

*utrikesutskottet*

Allan Hernelius (m)  
Gertrud Sigurdson (s)  
Torsten Bengtson (c)  
Sture Palm (s)  
Georg Åberg (fp)  
Olle Göransson (s)  
Ingrid Sundberg (m)  
Mats Hellström (s)  
Gunnel Jonäng (c)  
Sture Ericson (s)  
Per-Olof Strindberg (m)

Jan Bergqvist (s)  
Sture Korpås (c)  
Carl Lidbom (s)  
Ylva Annerstedt (fp)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av ledamöter  
i övriga utskott*

*försvarsutskottet*

Per Petersson (m)  
Bengt Gustavsson (s)  
Gunnar Björk i Gävle (c)  
Eric Holmqvist (s)  
Hans Lindblad (fp)  
Gudrun Sundström (s)  
Eric Krönmark (m)  
Roland Brännström (s)  
Ulla Ekelund (c)  
Åke Gustavsson (s)  
Gunnar Oskarson (m)  
Evert Hedberg (s)  
Anders Gernandt (c)  
Karl-Erik Svartberg (s)  
Eric Hägelmark (fp)

*socialförsäkringsutskottet*

Nils Carlshamre (m)  
Sven Aspling (s)  
Maj Pehrsson (c)  
Helge Karlsson (s)  
Margareta Andrén (fp)  
Doris Håvik (s)  
Allan Åkerlind (m)  
Börje Nilsson (s)  
Gösta Andersson (c)  
Ralf Lindström (s)  
Gullan Lindblad (m)  
Christer Nilsson (s)  
Elis Andersson (c)  
Lars-Åke Larsson (s)  
Arne Lindberg (c)

*socialutskottet*

Karl Leuchovius (m)  
Göran Karlsson (s)  
Rune Gustavsson (c)  
Evert Svensson (s)  
Kersti Swartz (fp)  
Anna-Greta Skantz (s)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av ledamöter  
i övriga utskott*

Mårten Werner (m)  
John Johnsson (s)  
Erik Larsson (c)  
Ivar Nordberg (s)  
Blenda Littmarck (m)  
Kjell Nilsson (s)  
Ulla Tillander (c)  
Sven-Gösta Signell (s)  
Per Gahrton (fp)

*kulturutskottet*

Tore Nilsson (m)  
Georg Andersson (s)  
Karl-Eric Norrby (c)  
Åke Green (s)  
Kerstin Anér (fp)  
Tyra Johansson (s)  
Birgitta Rydle (m)  
Lars-Ingvar Sörenson (s)  
Olle Eriksson (c)  
Hans Alsén (s)  
Lars Ahlmark (m)  
Catarina Rönnung (s)  
Anna Eliasson (c)  
Kerstin Andersson i Kumla (s)  
Holger Bergqvist (fp)

*utbildningsutskottet*

Britt Mogård (m)  
Stig Alemyr (s)  
Claes Elmstedt (c)  
Bengt Wiklund (s)  
Linnea Hörlén (fp)  
Lars Gustafsson (s)  
Hans Nyhage (m)  
Helge Hagberg (s)  
Sven Johansson (c)  
Lennart Bladh (s)  
Rune Rydén (m)  
Lena Hjelm-Wallén (s)  
Kerstin Göthberg (c)  
Karl-Erik Häll (s)  
Jörgen Ullenhag (fp)

*trafikutskottet*

Rolf Clarkson (m)  
Bertil Zachrisson (s)  
Bertil Jonasson (c)  
Essen Lindahl (s)  
Rolf Sellgren (fp)  
Nils Hjorth (s)  
Wiggo Komstedt (m)  
Kurt Hugosson (s)  
Rune Torwald (c)  
Birger Rosqvist (s)  
Sixten Pettersson (m)  
Olle Östrand (s)  
Anders Dahlgren (c)  
Ove Karlsson (s)  
Eric Rejdnell (fp)

*jordbruksutskottet*

Arne Andersson i Ljung (m)  
Svante Lundkvist (s)  
Einar Larsson (c)  
Maj Britt Theorin (s)  
Börje Stensson (fp)  
Grethe Lundblad (s)  
Hans Wachtmeister (m)  
Sven Lindberg (s)  
Filip Johansson (c)  
Åke Wictorsson (s)  
Sven Eric Lorentzon (m)  
Gunnar Olsson (s)  
Märta Fredrikson (c)  
Håkan Strömberg (s)  
Esse Petersson (fp)

*näringsutskottet*

Erik Hovhammar (m)  
Ingvar Svanberg (s)  
Johan Olsson (c)  
Hugo Bengtsson (s)  
Sven Andersson (fp)  
Nils Erik Wååg (s)  
Margaretha af Ugglas (m)  
Ingvar Carlsson (s)  
Birgitta Hambraeus (c)  
Lilly Hansson (s)  
Lennart Blom (m)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

Thage Peterson (s)  
Olof Johansson (c)  
Lennart Pettersson (s)  
Hugo Bergdahl (fp)

*Val av suppleanter  
i utskotten*

*arbetsmarknadsutskottet*

Alf Wennerfors (m)  
Anna-Greta Leijon (s)  
Arne Fransson (c)  
Erik Johansson (s)  
Elver Jonsson (fp)  
Bernt Nilsson (s)  
Tage Adolfsson (m)  
Frida Berglund (s)  
Karin Andersson (c)  
Lars Ulander (s)  
Sten Svensson (m)  
Hans Gustafsson (s)  
Pär Granstedt (c)  
Marianne Ståhlberg (s)  
tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp)

*civilutskottet*

Georg Danell (m)  
Per Bergman (s)  
Kjell Mattsson (c)  
Oskar Lindkvist (s)  
Karin Ahrland (fp)  
Lars Henrikson (s)  
Göthe Knutson (m)  
Thure Jadestig (s)  
Elvy Olsson (c)  
Maj-Lis Landberg (s)  
Rolf Dahlberg (m)  
Birgitta Dahl (s)  
Sven Eric Åkerfeldt (c)  
Magnus Persson (s)  
Bertil Dahlén (fp)

## § 10 Val av suppleanter i utskotten

Anställdes val av beslutat antal suppleanter i utskotten, nämligen 16 i konstitutions- och utrikesutskotten samt 15 i övriga utskott.

Sedan de av Sven Andersson för dessa val avlämnade, gemensamma listorna upplästs av talmannen och godkänts av kammaren befanns att

följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på resp. listor, utsetts till *suppleanter* i

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*konstitutionsutskottet*

Bertil Danielsson (m)  
Sture Thun (s)  
Bengt Kindbom (c)  
Lahja Exner (s)  
Esse Petersson (fp)  
Bo Södersten (s)  
Jan Prytz (m)  
Marianne Ståhlberg (s)  
Britta Hammarbacken (c)  
Hans Gustafsson (s)  
Mona S:t Cyr (m)  
Lars-Ingvar Sörenson (s)  
Elvy Olsson (c)  
Åke Wictorsson (s)  
Holger Bergqvist (fp)  
Erik Börjesson (fp)

*Val av suppleanter  
i utskotten*

*finansutskottet*

Mona S:t Cyr (m)  
Torsten Karlsson (s)  
Christina Rogestam (c)  
Rune Johansson (s)  
Hans Lindblad (fp)  
Karin Flodström (s)  
Margareta Gard (m)  
Per Olof Håkansson (s)  
Britta Hammarbacken (c)  
Bo Forslund (s)  
Per Westerberg (m)  
Maj-Lis Landberg (s)  
Rolf Andersson (c)  
Bengt Gustavsson (s)  
Christer Eirefelt (fp)

*skatteutskottet*

Anders Högmark (m)  
Egon Jacobsson (s)  
Rolf Andersson (c)  
Anita Johansson (s)  
Bernt Ekinge (fp)  
Bo Södersten (s)  
Jens Eriksson (m)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av suppleanter  
i utskotten*

Maj-Lis Lööv (s)  
Johan Olsson (c)  
Lennart Pettersson (s)  
Bengt Wittbom (m)  
Catarina Rönning (s)  
Kerstin Andersson i Hjärtum (c)  
Arne Gadd (s)  
Olle Grahn (fp)

*justitiekottet*

Arne Svensson (m)  
Maja Ohlin (s)  
Stina Eliasson (c)  
Maja Bäckström (s)  
Margareta Andrén (fp)  
Nils-Olof Grönhagen (s)  
Sven Munke (m)  
Wivi-Anne Cederqvist (s)  
Maj Pehrsson (c)  
Anita Gradin (s)  
Göte Jonsson (m)  
Per-Axel Nilsson (s)  
Elis Andersson (c)  
Carl Lidbom (s)  
Kerstin Ekman (fp)

*lagutskottet*

Margareta Gard (m)  
Birgitta Johansson (s)  
Olle Eriksson (c)  
Lennart Nilsson (s)  
Hugo Bergdahl (fp)  
Ingrid Segerström (s)  
Göran Allmér (m)  
Lars Hedfors (s)  
Rune Torwald (c)  
Lisa Mattson (s)  
Per Stenmarck (m)  
Hagar Normark (s)  
Sven Johansson (c)  
Lars-Åke Larsson (s)  
Erik Börjesson (fp)

*utrikesutskottet*

Carl Bildt (m)  
Axel Andersson (s)

Karin Söder (c)  
Maj-Lis Lööw (s)  
Hans Petersson i Röstånga (fp)  
Kurt Hugosson (s)  
Elisabeth Fleetwood (m)  
Sten Andersson (s)  
Pär Granstedt (c)  
Bengt Silfverstrand (s)  
Sten Sture Paterson (m)  
Doris Håvik (s)  
Karin Andersson (c)  
Christer Nilsson (s)  
Björn Molin (fp)  
Rune Ångström (fp)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av suppleanter  
i utskotten*

*försvarsutskottet*

Göran Allmér (m)  
Axel Andersson (s)  
Torsten Gustafsson (c)  
Anita Johansson (s)  
Bertil Dahlén (fp)  
Olle Göransson (s)  
Sven Munke (m)  
Ingemar Konradsson (s)  
Sven Eric Åkerfeldt (c)  
Olle Svensson (s)  
Anita Bråkenhielm (m)  
Nils Erik Wååg (s)  
Bengt Kindbom (c)  
Ralf Lindström (s)  
Kerstin Ekman (fp)

*socialförsäkringsutskottet*

Siri Häggmark (m)  
Sune Johansson (s)  
Martin Olsson (c)  
Martin Segerstedt (s)  
Per Gahrton (fp)  
Nils-Olof Gustafsson (s)  
Knut Billing (m)  
Ingegerd Elm (s)  
Larz Johansson (c)  
Lena Öhrsvik (s)  
Sonja Rembo (m)  
Ulfa Johansson (s)  
Birgitta Hambræus (c)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av suppleanter  
i utskotten*

Kerstin Andersson i Kumla (s)

Margot Håkansson (fp)

*socialutskottet*

Anita Bråkenhielm (m)

Stig Alftin (s)

Karin Israelsson (c)

Lena Öhrsvik (s)

Christer Eirefelt (fp)

Iris Mårtensson (s)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Maria Lagergren (s)

Märta Fredrikson (c)

Anita Persson (s)

Siri Häggmark (m)

Stig Olsson (s)

Marianne Karlsson (c)

Birgitta Dahl (s)

Ylva Annerstedt (fp)

*kulturutskottet*

Elisabeth Fleetwood (m)

Ing-Marie Hansson (s)

Stina Eliasson (c)

Maja Bäckström (s)

Börje Stensson (fp)

Göran Persson (s)

Sten Sture Paterson (m)

Helge Klöver (s)

Sven-Erik Nordin (c)

Lennart Bladh (s)

Gunnel Liljegren (m)

Bertil Zachrisson (s)

Karin Israelsson (c)

Olof Palme (s)

Linnea Hörlén (fp)

*utbildningsutskottet*

Gunnel Liljegren (m)

Torsten Karlsson (s)

Larz Johansson (c)

Margit Sandéhn (s)

Lars Leijonborg (fp)

Iris Mårtensson (s)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Lars Svensson (s)

Ulla Tillander (c)  
Göran Persson (s)  
Göran Allmér (m)  
Margot Wallström (s)  
Christina Rogestam (c)  
Roland Sundgren (s)  
Olle Grahn (fp)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av suppleanter  
i utskotten*

*trafikutskottet*

Per Stenmarck (m)  
Rune Johansson (s)  
Ivar Franzén (c)  
Margit Sandéhn (s)  
Erik Börjesson (fp)  
Rune Jonsson (s)  
Ingvar Eriksson (m)  
Sten-Ove Sundström (s)  
Ingegärd Oskarsson (c)  
Lars Hedfors (s)  
Karl Björzén (m)  
Sven-Gösta Signell (s)  
Gösta Andersson (c)  
Elvy Nilsson (s)  
Karin Ahrland (fp)

*jordbruksutskottet*

Jens Eriksson (m)  
Stig Alftin (s)  
Lennart Brunander (c)  
Wivi-Anne Radesjö (s)  
Torkel Lindahl (fp)  
Martin Segerstedt (s)  
Ingvar Eriksson (m)  
Maja Ohlin (s)  
Ingemar Hallenius (c)  
Jan Fransson (s)  
Arne Svensson (m)  
Erik Johansson (s)  
Anders Dahlgren (c)  
Karl-Erik Svartberg (s)  
Georg Åberg (fp)

*näringsutskottet*

Karl Björzén (m)  
Rune Jonsson (s)  
Ingegärd Oskarsson (c)

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Val av suppleanter  
i utskotten*

Wivi-Anne Radesjö (s)  
Olle Wästberg i Stockholm (fp)  
Sivert Andersson (s)  
Per Westerberg (m)  
Birgitta Johansson (s)  
Filip Johansson (c)  
Sture Thun (s)  
Sven Munke (m)  
Gunnar Nilsson (s)  
Nils Åsling (c)  
Karl-Erik Häll (s)  
Christer Eirefelt (fp)

*arbetsmarknadsutskottet*

Bengt Wittbom (m)  
Sune Johansson (s)  
Börje Hörnlund (c)  
Karin Flodström (s)  
Lars Leijonborg (fp)  
Lahja Exner (s)  
Anders Högmark (m)  
Nils-Olof Grönhagen (s)  
Tage Sundkvist (c)  
Arne Nygren (s)  
Sonja Rembo (m)  
Owe Andréasson (s)  
Gunnel Jonäng (c)  
Lena Hjelm-Wallén (s)  
Bo-Gunnar Ledin (fp)

*civilutskottet*

Knut Billing (m)  
Per Olof Håkansson (s)  
Kerstin Andersson i Hjärtum (c)  
Lennart Nilsson (s)  
Wilhelm Gustafsson (fp)  
Margareta Palmqvist (s)  
Bertil Danielsson (m)  
Roland Brännström (s)  
Ivar Franzén (c)  
Arne Andersson i Gamleby (s)  
Göte Jonsson (m)  
Eric Jönsson (s)  
Anna Eliasson (c)  
Ivar Nordberg (s)  
Kerstin Ekman (fp)

## § 11 Kallelse till konstituerande sammanträden

TALMANNEN:

Samtliga utskott kallas härmed till konstituerande sammanträden torsdagen den 11 oktober kl. 13.00 i resp. sammanträdeslokaler.

§ 12 Justerades protokollen för den 1 innevarande månad.

§ 13 Föredrogs och hänvisades

Propositioner och skrivelser

1979/80:1 till socialutskottet

1979/80:3 till näringsutskottet

1979/80:5 till lagutskottet

1979/80:6 till socialutskottet

1979/80:8 till näringsutskottet

1979/80:9 till lagutskottet

1979/80:10 till socialutskottet

1979/80:11 till näringsutskottet

1979/80:12 till kulturutskottet

1979/80:13 till näringsutskottet

1979/80:15 till utbildningsutskottet

1979/80:16 till näringsutskottet

1979/80:7 till försvarsutskottet

1979/80:14 och 18 till näringsutskottet

1979/80:19, 20 och 17 till konstitutionsutskottet

§ 14 Föredrogs och hänvisades

Redogörelse

1979/80:1 till konstitutionsutskottet

§ 15 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1979/80:1 och 2 till civilutskottet

1979/80:3 till näringsutskottet

1979/80:4 till finansutskottet

1979/80:5 till trafikutskottet

1979/80:6–9 till utbildningsutskottet

1979/80:10 till skatteutskottet

1979/80:11–14 till civilutskottet

1979/80:15 och 16 till socialutskottet

1979/80:17 till konstitutionsutskottet

§ 16 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1979/80:9

Nr 7

Tisdagen den  
9 oktober 1979

---

*Kallelse till konstituerande sammanträden*

§ 17 Anmäldes och bordlades

Motioner

1979/80:18 av *Nils Hjorth* och *Kurt Hugosson*  
med anledning av propositionen 1978/79:117 om bemanning av fartyg,  
m. m.

1979/80:19 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson*  
med anledning av propositionen 1978/79:118 om ändring i läkemedelsför-  
ordningen m. m.

1979/80:20 av *Kjell-Olof Feldt m. fl.*  
med anledning av propositionen 1978/79:134 om behandlingen av gällande  
särställningar för vissa företag och myndigheter vid leveranser till staten,  
m. m.

1979/80:21 av *Essen Lindahl m. fl.*  
1979/80:22 av *Rune Torwald m. fl.*  
1979/80:23 av *Håkan Winberg*  
med anledning av propositionen 1978/79:152 om transportstöd

1979/80:24 av *Kjell-Olof Feldt m. fl.*  
1979/80:25 av *Johan Olsson* och *Stig Josefson*  
med anledning av propositionen 1978/79:165 om den svenska kapital-  
marknaden

1979/80:26 av *Kjell-Olof Feldt m. fl.*  
med anledning av propositionen 1978/79:170 med förslag till lag om  
finansbolag, m. m.

1979/80:27 av *Lilly Hansson m. fl.*  
1979/80:28 av *Siri Häggmark* och *Gullan Lindblad*  
1979/80:29 av *Siri Häggmark* och *Gullan Lindblad*  
1979/80:30 av *Siri Häggmark* och *Gullan Lindblad*  
1979/80:31 av *Siri Häggmark* och *Gullan Lindblad*  
1979/80:32 av *Siri Häggmark m. fl.*  
1979/80:33 av *Britt Mogård m. fl.*  
1979/80:34 av *Christina Rogestam m. fl.*  
1979/80:35 av *Lars Werner m. fl.*  
med anledning av propositionen 1978/79:197 om vårdutbildning inom  
högskolan

1979/80:36 av *Erik Wärnberg m. fl.*  
med anledning av propositionen 1978/79:209 om ändring i bostadsbeskatt-  
ningen, m. m.

1979/80:37 av *Raul Blücher* och *Tore Claeson*  
1979/80:38 av *Karl Boo* och *Rolf Rämgård*

1979/80:39 av *Lars-Ove Hagberg* och *Tore Claeson*

1979/80:40 av *Bo Lundgren* och *Wiggo Komstedt*

1979/80:41 av *Gunnar Oskarson* och *Sven Eric Lorentzon*

1979/80:42 av *Rune Rydén*

1979/80:43 av *Rolf Rämgård* och *Karl Boo*

1979/80:44 av *Per-Olof Strindberg m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:213 med redovisning av planeringsskedet i den fysiska riksplaneringen

1979/80:45 av *Gunnar Björck* i Värmdö

med anledning av propositionen 1978/79:220 om samhällets tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.

1979/80:46 av *Inga Lantz m. fl.*

1979/80:47 av *Blenda Littmarck*

med anledning av propositionen 1979/80:6 om socialstyrelsens uppgifter och organisation, m. m.

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 16.18.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

*/Solveig Gemert*